RIKA MORBROR.

LUSTSPEL MED SÅNG I TVÅ AKTER

AF

AUG. BLANCHE.

UPPFÖRDT PÅ TEATERN Å KONGL. DJURGÅRDEN FÖRSTA GÅNGEN DEN 8 SEPTEMBER 1845.

STOCKHOLM,
PÅ ALB. BONNIERS FÖRLAG.

TRYCKT HOS L. J. HJERTA,
1846.

PERSONERNA:

KUMMELLUND, Stadsmajor och handlande.
MATHILDA, hans dotter.
MAMSELL ROSENNASE, hennes guvernant.
WESTERQVIST, vice Häradshöfding.
JOB KURK, Kummellunds svåger.
THOMAS, dräng } hos Kummellund.
BRITA, piga }
EN HANDELSBOKHÅLLARE. GÄSTER. SJÖMÄN.

(Första akten är hos Kummellund, den andra på Kastellholmen.)

FÖRSTA AKTEN.

Ett prydligare rum hos Kummellund, med fond- och sidodörrar.

FÖRSTA SCENEN.

THOMAS. BRITA (*stående på en stol, sysselsatt med att sätta ljus i kronan*).

THOMAS. Blir det mycket främmande i afton?

BRITA. Det ska dukas för tretti personer.

THOMAS. Nå Brita, hur tycker hon jag ser ut i det här librät? Hälften af kragen är af sölfver och andra hälften illande rödt.

BRITA. Åh jo, för att ha varit spanmålsbärare, så tycker jag det nog går an. Jag har sett markattor på Djurgåln, klädda som betjenter, och de ha inte varit likare de.

THOMAS (*närmar sig stolen hon står på*). Vet hon hvem jag tycker hon är lik? Jo när hon står så der på stoln, så tycker jag hon är så lik Carl XIII, som står dernere på torget.

BRITA. Fast jag bara har ett enda lejon vid foten.

THOMAS. Hur var det? har inte Stafsmajorn loft henne, att hon skulle bli bränvinsmamsell på ett af hans försäljningsställen?

Brita (*går från stolen*). Hvad vill han med det?

Thomas. Jo, för han har loft att jag skulle bli vaktmästare i Nykterhetsföreningen, der han är ledamot. Jag tycker derföre, att vi ganska väl skulle passa för hvarandra.

Brita. En bränvinsmamsell och en nykterhetsvaktmästare — det skulle bli ett vackert par! — Nej, narra mig inte, för d'ä synd!

Thomas. Hör hon på, Brita, hur var det? Hon lofte ju att hon skulle lära mig polkan. När jag är borta på bal, så blir jag alltid så skamflat af mig, för det jag inte kan polkan. Nog kan jag vrida på ryggen alltid, men det är bara fötterna jag inte förstår mig på.

Brita. Jag skall säga honom, att polkan är aflagd, och att gentilt folk nu dansar mazurkan i stället.

Thomas. Mazurkan? hur dansas den? Dansas den med mer än med två ben?

Brita. Kom hit ska' han få lära sig — se så — inga drängfasoner nu! (*tager uti Thomas och instruerar honom, under det hon gnolar på en mazurkamelodi, hvarefter hon dansar omkring några hvarf med Thomas, som bär sig mycket tafatt och klumpigt åt.*)

ANDRA SCENEN.

DE FÖRRE (*dansande*). KUMMELLUND *och* ROSENNASE (*inkommande från fonden*).

Kummellund (*gifver med käppen Thomas ett slag öfver ryggen*). Är du galen, menniska?

Thomas (*tager sig ömmande på ryggen och med en jemrande ton*). Jag skulle bara lära mej mazurkan, herr Stafsmajor, för det brukas så bland gentilt folk. (*Brita springer ut.*)

Kummellund. Men jag skall lära dig gamla seder igen, din krabat! (*gifver Thomas ett rapp till och kör ut honom.*) Jag tror hin håle har fått magt med folket nu för tiden. Ena året sjunger di psalmer och tjuter ifrån morgon till qväll, andra året dansar di som Hottentottar. Pastor Scott och mamsell Taglioni ha förstört vårt arma land.

Rosennase. Herr Stadsmajoren har köpt sig en ny häst, ser jag — är han gammal?

Kummellund. Jag kan just inte säga det — han är bara 25 år.

Rosennase. Herre Gud, det är ju bara barnet.

Kummellund. Jag hade något angeläget att tala med mamsell Rosennase om — säg mej, är det då rakt omöjligt för en flicka att fylla sjutton år, utan att hon genast ska' bli kär?

Rosennase. Det är naturens ordning det, herr Stadsmajor.

Kummellund. Satans ordning! — Men det är mamsells fel. Som hennes guvernant hade det ålegat mamsell att utmåla kärleken för min dotter såsom en afgrundsande med horn på knäna och horn i pannan; men i stället har mamsell låtit henne läsa romaner.

Rosennase. Jag må måla ut den hur som helst, så hjelper det inte. Mamsell Mathilda har inte fått läsa andra romaner än mamsell Bremers, och dem har herr Stadsmajoren sjelf gifvit henne till julklapp.

Kummellund. Står det något om kärlek i mamsell Bremers romaner?

Rosennase. Ack ja! — om den mest moraliska, den mest delikata kärlek!

Kummellund. Prosit! — Nå hur är det — slutas det med giftermål se'n?

Rosennase. Ack ja — hur skall det slutas, om icke med giftermål?

Kummellund. Det är just det som är det fördömda i saken, förstår mamsell; den der kärleken, som är så delikat, hvad dottern beträffar, är faderns olycka. Det är han, som får betala smeket och kyssarna, ty i samma ögonblick presten lägger deras händer tillsammans, får kanske han bereda sig på att lägga in och cedera. Som jag nu inte har lust till det, så har jag från i dag befallt, att den der häradshöfding Westerqvist inte mer får tas emot i mitt hus. Jag har alls ingen lust att dra in en Lazarus till min familj. Jag har nog af den der välsignade svågern, som jag ånyo fått på halsen. För femton år sedan for han härifrån och jag trodde att vår Herre hade tagit honom, men innan jag vet ordet af, står han här lifslefvande — jag trodde jag skulle få slag.

Rosennase. En simpel matros! rå och utan minsta edukation! — gormar och svär i trapporna, så att taket kan lyfta sig.

Kummellund. Han får icke sticka sin fot inom min tröskel — jag har befallt att han ska' äta i köket bland domestikerna; nästa vecka vill jag laga att han kommer in på fattigförsörjningen — det kommer

att kosta mig mycket besvär, men hvad får man inte göra för sina anhöriga!

TREDJE SCENEN.

DE FÖRRE. THOMAS (*inrusar med sönderrifven krage*).

KUMMELLUND. Hvad vill det säga? hur ser du ut, din slyngel?

THOMAS (*gråtande*). Jag har fått så ohyggligt med stryk och det för herr stafsmajorns skull.

KUMMELLUND. Det var bra; men hur understår du dej att rifva sönder dina kläder? Hvarför tog du inte af dig fracken förut?

THOMAS. Skulle jag ta af mig fracken förut? det sved nog ändå tyckte jag.

KUMMELLUND. Hvem är det som slagit dig?

THOMAS (*alltid med gråten i halsen*). Grefven, som bor här oppe, har en lång drasut till betjent, som, när jag bär det här librät på mej, alltid är så ovettig, så att det är synd och skam deråt.

KUMMELLUND. Nå än se'n då?

THOMAS. Jag träffa'n nyss i trappan, och då öfverföll han mej och sa': är det inte nedrigt, sa' han, att den der göken ska' sätta librä på sina drängar!

KUMMELLUND. Den spetsbofven!

THOMAS. Då sa' jag: herrn behöfver inte kalla min husbonde för kuku, han må för resten vara hur dan som helst, sa' jag.

KUMMELLUND. Har man nånsin sett på maken?

THOMAS. Så sa' jag sen: min husbonde är så god som herrns, sa' jag — ty min husbonde är stafs-

major; han är riddare tillika och har ordnar och band, sa' jag.

Kummellund. Det var förståndigt sagdt, min gosse; — nå hvad svarte han då?

Thomas. Är det icke rysligt, sa' han, att de ska sätta ordnar och band på en så'n der sillstrypare, sa' han.

Kummellund (*tager betjenten vid halsen*). Jag ska' strypa dig, jag — nå hvad sa' du om det?

Thomas. Om det sa' jag ingenting; men sedan rusade han på mej som en tigerkatt och klöste ögona ur mej, så jag ser ut så jag kan skämmas ögona ur mej; men nu är jag förargad — jag säger opp min tjenst — jag har alldeles för liten lön, tycker jag.

Kummellund. Jag tycker, att du fått mer än du önskat dig.

Thomas. Jag behöfver inte ta stryk för femtie riksdaler riksgälds om året.

Kummellund. Så ska' du få det i banko då — se så, skynda dig genast och snygga opp dej igen — jag har snart mitt främmande här; — du glömmer väl inte att du ska' passa opp vid bordet i afton; — kom ihåg att du ställer buteljerna med det fina vinet framför mig och mina förnäma gäster, men det sämre framför de öfriga. Se efter, att mina bokhållare inte sluka i sig allt — de äta som ena hajar; du lagar så att de inte få annamma karotterna, förr än de blifvit nästan tomma — jag vet ingenting värre än handelshokhållare, som se feta och stinna ut, som prostarne i Skåne.

Thomas. Ja, men då äta de opp mej i stället.

KUMMELLUND. Smaklig måltid! Tror du att du blifvit mörbultad för ro skull; se så, står du ännu och grumsar? packa dig genast din väg. Kommer min svåger, den der sjögasten, så ber du honom genast vara så god och dra för fan i våld. Sak samma med häradshöfding Westerqvist, begriper du det; — men var för öfrigt så höflig mot dem som möjligt. Adjö med dig! (*kör ut Thomas.*)

FJERDE SCENEN.

DE FÖRRE (*utom betjenten*).

KUMMELLUND. Som jag sagt, min bästa mamsell Rosennase, det måste bli slut på den der kärlekshistorien; jag lägger detta allvarligt på mamsells hjerta.

ROSENNASE. Jag delar fullkomligt herr stadsmajorens mening. En flicka bör alldrig hysa några giftermålstankar förr än hon kommit till mogen ålder.

KUMMELLUND. Mamsell har rätt. Också tror jag, att mamsell aldrig haft så'na galenskaper för sig, fast mamsell är lika gammal som nu gällande tryckfrihetsförordning.

ROSENNASE. Herr stadsmajor! jag ber så mycket —

KUMMELLUND (*afsides*). Aj för tusan! (*högt*) ja ja, ingen fara med mamsell; — när man med sådan heder bär sina år som mamsell, så —

ROSENNASE. Jag ber om förlåtelse, herr stadsmajor, men jag anhåller att bli förskonad för alla sottiser!

KUMMELLUND. Vi ha ganska vackert väder i dag — rätt angenämt för mina gäster. Jag har öppnat

dörrarna till stora salongen, der de tas emot — hoppas att mamsell är så god och gör les honneurs som vanligt. (*går in i ena sidorummet.*)

FEMTE SCENEN.

ROSENNASE (*allena*).

Göra les honneurs, ja — det måste jag alltid göra. Men hvad har jag för det? — I tie år har jag varit guvernant för hans dotter och varit som en mor för henne — men hvad har jag för det? — Denne stadsmajor är kall som is — alldrig förstod han mitt lågande hjerta. Och om min morbror, den gamla kommissarien, ville lägga sina ögon tillhopa — jag blef då säkert en rik arftagerska — då kunde jag få välja mig en make efter mitt sinne. — Hela mitt lif är en roman och borde ut på trycket. Hvad en guvernant är att beklaga!

SÅNG № 1.

1.

Hjertat mitt sväller som glödande vår,
Och det blir varmare år ifrån år;
Men aldrig någon på jorden jag får,
Som läker de blödande sår.
Om guvernanten den visan jemt går,
Att blott fransyska hon tala förmår;
Men jag spår,
Men jag spår,
Att mycket annat hon också förstår.

2.

Jag målar blommor och skogar och snår;
På fortepiano't jag mästerligt slår;
Men ingen älskling till mötes mig går,
Och läker de blödande sår.
Om guvernanten etc.
(går in i andra sidorummet.)

SJETTE SCENEN.

MATHILDA. WESTERQVIST *(straxt derefter)*.

MATHILDA *(från fonden)*. Ack min Gud, hvilket spektakel! tänk om pappa kommer! hvad jag är olycklig! *(kastar sig på en stol.)*

WESTERQVIST *(brottas i den öppnade dörren med Thomas, hvilken söker hindra honom att inträda, och knuffar slutligen undan honom)*. Hvad vill det här betyda? hvarför vill man hindra mej att gå in?

MATHILDA. Allt är förloradt! Pappa har befallt, att du inte får tas emot; om han kommer äro vi båda olyckliga!

WESTERQVIST. Må han komma! Jag skall visa honom jag, att det inte går så lätt för sig, som han tror, att kasta på dörren ämnet till ett justitieråd.

MATHILDA *(stiger upp)*. Goda Alfred, dröj inte längre! Vi få främmande; pappa har supé i afton.

WESTERQVIST. Så mycket bättre! Det är just mitt behof i dag det; jag har, besitta mig, inte smakat en bit till middagen.

MATHILDA. Men är du från förståndet? du är ju inte bjuden — du blir bortvist och den ena villan

värre än den andra. Vill du då tillskynda mig nya ledsamheter! har jag inte lidit nog för din skull?

Westerqvist. Jag vill inte att du skall lida, min Mathilda; men jag vill inte gå min väg — jag kan inte gå — jag är trött — jag har sprungit hela förmiddagen som en jagad kronhjort. Jag trotsar din fars vrede — jag trotsar hela borgerskapet — både kavalleriet och infanteriet! (*kastar sig i en stol.*)

Mathilda. Tyst, pappa kommer! (*fattar Alfreds hand*) Om du inte vill se mig dö af förtviflan, så skynda bort! I himlens namn, Alfred, dröj inte!

(*skyndar bort.*)

SJUNDE SCENEN.

WESTERQVIST (*allena*).

Man säger, att det finnes många partier i staten: konservativa, liberala, radikala och så vidare. Idel sagor! Jag känner blott tvenne partier, nemligen: folk som ha att fordra pengar och folk som äro skyldiga pengar, och det ena partiet förtrycker det andra på ett skamlöst sätt. (*stiger upp*) Är det då för att svälta ihjel, som jag legat fem år vid akademien och utnött tie svarta frackar i Kongl. Svea hofrätt? — och till råga på olyckan skall man bli kär, förälskad, galen! Jag får inte ha menskligt hjerta, ty jag har ingenting; jag måste slita ur mitt bröst lifvets skönaste känslor, ty jag har ingenting. Ack! det borde stå bland de öfriga buden i katekesen: du skall icke älska din nästas dotter förr än du fått dig **1200** riksdaler banko i årlig inkomst. — Ni vill visa mig på

porten, herr stadsmajor och riddare; vänta, vi få väl se! — Ja, i dag måste allt blifva afgjordt! Jag vill fria, men icke såsom en suckande herde med gråt i halsen. Nej; på samma gång jag öppnar mitt hjerta, vill jag visa tänderna, och hjelper inte det, så skjuter jag mig för pannan — nej fan! det gör jag ändå inte.

ÅTTONDE SCENEN.

WESTERQVIST. KUMMELLUND.

Kummellund (*afsides*). Tunnor tusan! har jag inte honom här igen!

Westerqvist. Ödmjukaste tjenare, herr stadsmajor; jag hoppas det står väl till?

Kummellund. Åhjo, det går väl för sig — men jag har så mycket att göra — jag får aldrig nånsin vara i fred.

Westerqvist. Så är det med mej också — annars är det ofantligt med folk ute och promenerar i det här gudomliga vädret.

Kummellund. Ja så — ja det är verkligen synd att vara inne i dag! (*afsides*) hur tusan skall jag bli af med honom? (*högt*) Häradshöfdingen ämnar sig visst till Djurgården?

Westerqvist. Nej inte alldeles — när det är så här varmt på gatorna, så föredrar jag hellre att sitta inne. Ack hvad de här våningarna på norr äro svala och präktiga! Hvad jag väl skulle trifvas att bo här!

Kummellund. Mjuka tjenare! Jag ber om förlåtelse, jag väntar hit några vänner på aftonqvisten.

Westerqvist. Nå det var roligt! Var så god och inte genera sig — jag smickrar mig äfven med att vara en vän i huset.

Kummellund (*afsides*). Notabene en som inte är bjuden.

Westerqvist. Jag anade det, ty domestikerna höllo på att stöka derute; herr stadsmajorens betjent bar sig något klumpigt åt, men jag hjelpte honom till rätta litet; jag såg att de buro in glacer — hur är det: tar herr stadsmajoren sina glacer hos Pohl eller Davidsson?

Kummellund (*afsides*). Man måste verkligen ha is i magen, för att kunna vara så oförskämd. (*högt*) Jag står och uppehåller herr häradshöfdingen — häradshöfdingen har säkert mycket att göra på eftermiddagen? (*gör min af att vilja gå.*)

Westerqvist. Inte det ringaste, herr stadsmajor. Eftermiddagarna egnar jag åt mina nöjen, och så är det med förmiddagarna också.

Kummellund. Jojo men! Kanske häradshöfdingen har något särskildt ärende till mig — jag förmodar det är något angeläget, efter herrn enkom gjort sig besvär — men går det inte an att återkomma en annan dag, eftersom jag nu — förlåt mej — förlåt att jag — (*låtsar gå.*)

Westerqvist. Inte var det just något angeläget, men jag hörde, att herr stadsmajoren fått hem sin svåger efter många års bortovaro, och jag gick derföre i förbigående opp för att gratulera. Det är troligtvis till hans ära denna högtid är anordnad?

Kummellund. Tillåt mig fråga, om herrn är tokig?

Westerqvist. Hvad tycker herr stadsmajoren om det Bäjerska ölet? det är inte så tokigt det.

Kummellund (*häftigt*). Herr häradshöfding! —

Westerqvist. Det är väl egentligen humlen, som —

Kummellund. Mjuka tjenare, min herre — ursäkta att jag inte kan ta emot i dag — mjuka tjenare! (*närmar sig ena sidorummet.*)

Westerqvist. Genera sig inte. Men jag glömmer att helsa på damerna — de äro väl derinne. (*närmar sig andra sidorummet.*)

Kummellund (*springer efter honom och håller honom tillbaka*). Nej det här går för långt! Hör på, min bästa häradshöfding: för att en gång tala uppriktigt, har min gunstig herre inte märkt, att det är högst ogerna jag ser herrn i mitt hus?

Westerqvist. Nej, det har jag inte kunnat märka och kan inte heller tro det, ty jag tror alldrig annat än godt om mina medmenniskor.

Kummellund. Herrns spekulationer på min dotter —

Westerqvist (*infallande*). Jag förmodar, att herr stadsmajoren redan känner mina afsigter med Mathilda. Visst är det sannt, att mina slägtingar och kamrater önska, att jag sökte mig en maka inom den högre adeln, för att genom bördens relationer avancera; men jag är inte aristokratiskt sinnad — jag är inte alls svag för förnäma slägtförbindelser — jag tror, att de ofrälse böra hålla tillsammans, och som Mathilda är en okonstlad flicka och bättre uppfostrad än man kunde vänta sig, så har jag beslutat tillbjuda henne min hand.

KUMMELLUND (*afsides*). Det var en ljusalf! (*högt och med hetta*) Så hör då hvad jag har att säga: jag förklarar högtidligt, att förr skall kejsaren af månen gå in som medarbetare i Söndagsbladet, än herrn blir min måg. Jag förbjuder derföre herrn att hädanefter besöka mej och min dotter och att — —

WESTERQVIST (*som slagit vatten i ett glas och nu bjuder det åt Kummellund*). För all del drick — drick, herr stadsmajor!

KUMMELLUND. Hvad för slag? hvarför skall jag dricka?

WESTERQVIST. Drick — herr stadsmajoren är blek som ett lik!

KUMMELLUND. Är jag blek?

WESTERQVIST (*doppar fingrarna i vattenglaset och stryker Kummellunds tinningar*). Drick! — — Herr stadsmajoren talar oredigt — läpparna äro blå och ögonen rulla som på en kanin!

KUMMELLUND. En kanin!

WESTERQVIST. Gud låte det inte bli en slagattack! — Har herr stadsmajoren haft slag förut? det vore bra det, för andra gången är det inte så farligt.

KUMMELLUND (*hemtar sig*). Är herrn förbannad? Låt det bli slut på det här spektaklet — låt det vara sista gången vi talas vid.

WESTERQVIST. Men säg mig då, min bästa vän: hvad har ni emot mig?

KUMMELLUND. Hvad har ni i lön? — En vaktmästare i Tullen förtjenar mera på ett år, än en vice häradshöfding på tie. Hvad tänker ni föda en hustru med?

Westerqvist. Hvad jag tänker föda henne med? Jo med frukost, middag och qväll.

Kummellund. Vet ni hvad ett hushåll kostar? Låt oss räkna efter: en våning kostar minst 300 riksdaler banko, ty ni vill väl inte att min dotter ska' bo på Tyskbagarbergen heller?

Westerqvist. Hvarför inte? det är ganska vacker utsigt derifrån — qvarnen kan alltförväl inredas till boningsrum; vingarna kan man begagna för att gymnastisera på; i grannskapet ha vi Komötet — det kunde just svärfar hyra till sommarnöje.

Kummellund. 7 famnar ved gå åt för året, som, inköpta och hemkörda, gå till 70 riksdaler banko; summa summarum 370 samma mynt.

Westerqvist. Hvad ska' jag med ved att göra, när jag inte tänker elda? tror ni att jag vill osa ihjel mig med hustru och barn?

Kummellund. Kryddsaker och specerier —

Westerqvist. Jag är homöopat och tål inte kryddor i maten.

Kummellund. Nu har herrn ingen lön och är skyldig rätt ansenligt.

Westerqvist. Jag skryter inte gerna, men nog är jag skyldig några tusen riksdaler; men besinna då, min herre, att jag inte har den minsta utgift för kontributioner — räknar ni det för en bagatell? — hur sa? —

Kummellund. Herrn är en galning.

Westerqvist. Skulle inte tro det. Det är ett mycket klokt parti jag tänker göra; — tror ni, jag skulle vara så dårhusmessig och gifta mig med en flicka, som inte har medel. Mathildas möderne är

ganska försvarligt och hennes far lemnar nog efter sig en betydlig förmögenhet, så framt han inte ingår för obetänksamma bränvinsspekulationer. — Jag skulle verkligen som en vän råda herr stadsmajoren att icke lägga sig för mycket i bränvin.

Kummellund. Tackar ödmjukast! Ja så, Mathildas möderne, sa' herrn, — jo jo, men, ser herrn, i den natten fingo de intet — herrns räf biter inte min gås, och jag ska' säga herrn ett ord så godt som två:

SÅNG № 2.

1.

Min herre, hör på nu hvad jag har att säga:
En skrifvare finer
I kläderna skiner
Från morgon till qväll,
Så pudrad och snäll.
Är med i hvart gille
Och drager sin kille,
Han lyckan vill spana,
Men slutar sin bana
På
Trallalalala etc.

2.

En flicka, hur mycket hon än må behaga,
Dess ögon må stråla,
Och kinderna pråla
Af tusen behag
Båd' nätter och dag.
Men har hon ej pengar,
Och kuskar och drängar,

Hur hon än må bråka,
Så får hon nog åka —
På
Trallalalala etc.

3.

Men tänk om den rike svärfadren ger efter,
Och flickan blir gifter
Med skrifvarn så hvifter,
Så ömt känslofull
För pengarnas skull;
Mån tro man sig nöjer,
Om lefva han dröjer,
Den grånade knubben?
Hvar önska de gubben?
Jo i
Trallalalala etc.

WESTERQVIST. Nå hör nu på hvad jag säger: i trots af er motvilja gifter jag mig likväl om en månad med Mathilda.

KUMMELLUND. Herre!

WESTERQVIST. Ja, herr stadsmajor; — men det blir inte af er jag tänker begära henne — er hårdhet emot ert enda barn har beröfvat er en fars rättigheter.

KUMMELLUND. Hå tusan!

WESTERQVIST. Mathilda har lyckligtvis andra anhöriga i lifvet, värdigare än hennes obarmhertige far — hon har en morbror, som älskar henne; det är han, som lofvat att Mathilda ska' bli min.

KUMMELLUND. Och denna söta, förträffliga morbror —

Westerqvist. Heter Job Kurk.

Kummellund. Ha ha ha, den hamnbusen! Jag kan skratta mig till döds.

Westerqvist. Har ni aldrig hört omtalas, att det funnits personer, som, utarmade och föraktade, lemnat sitt fädernesland, men sedan återkommit, efter att på främmande jord hafva förvärfvat millioner?

Kummellund. Nå än se'n då?

Westerqvist. Job Kurk reste härifrån för femton år sedan till Syd-Amerika och öppnade i Rio Janeiro en liten handel; nu är han derstädes den rikaste plantageägaren.

Kummellund. Sagor, att roa barn med, min herre.

Westerqvist. Förklädd till fattig sjöman, träder han öfver den rike svågerns tröskel, för att pröfva sin slägtings hjerta. Han bortvisas. Att visa en fattig anförvandt på dörren, går ganska lätt för sig, men att visa en millionär dörren kommer alltid surt efter.

Kummellund. Verkligen?

Westerqvist. Jag har för honom omtalat allt. Han hatar er, men han älskar sin systers afbild. När hon var barn, sade den hederlige mannen, vaggade jag henne på mitt knä och tjustes af hennes himmelska leende; hvarje strimma deraf skall jag betala i guld.

Kummellund (*för sig*). Skulle det kunna vara så? Nej det är inte möjligt.

Westerqvist. Tror ni väl, herr stadsmajor, att om jag inte varit säker på min sak, jag vågat föra ett sådant språk inför er som jag nu gjort? tror ni det är med karbasen i hand en fattig skrifvare vågar

fria till en rik mans dotter — en rik man, som på köpet är stadsmajor och riddare?

(*Man hör buller utom scenen, samt Job och Thomas grälande med hvarandra.*)

KUMMELLUND. Hvad är det för oväsen derute?

WESTERQVIST. Hvad det är för oväsen? jo det är stadsmajorens drängar, som hålla på att kasta 100 tunnor guld utför trapporna.

JOB (*klädd uti sämre sjömanskläder, knuffar i dörren Thomas, så att denne faller baklänges*). Ligg der och kafva i trapporna. Jag ska' lära rospiggar att stryka flagg för vestindiefarare!

NIONDE SCENEN.

(*Westerqvist skyndar emot Job, bockar sig och krusar för denne, som deröfver synes förvånad, och besvarar artigheterna på ett tafatt sätt.*)

DE FÖRRE. JOB. ROSENNASE. THOMAS (*straxt derefter*).

KUMMELLUND (*afsides till Rosennase*). Mamsell, hin är lös!

ROSENNASE. Hvad i Guds namn säger stadsmajorn?

KUMMELLUND. Min svåger —

ROSENNASE. Stadsmajorns svåger —

KUMMELLUND. Han är inte den han är.

ROSENNASE. Hvem är han då?

KUMMELLUND. Han är något helt annat — han är ingen tiggare, han ska' vara rik, förskräckligt rik.

ROSENNASE. Ack min Gud, det var det jag anade; det hade jag kunnat säga förut.

Kummellund (*slår ihop händerna*). Tror mamsell också det? Gud trösta mej! — Jag kan förlora förståndet. Men hvarför har ingen sagt mej? (*går fram och tillbaka med stora steg*) det är förskräckligt att så föra mig bakom ljuset. Hvad är att göra? jag vill låtsa som jag inte visste att han är rik. (*går till Job, som ännu står vid dörren, fattar mycket förbindligt hans hand och leder honom fram*) Välkommen kära svåger — affärer och tusentals bekymmer ha vållat att jag inte fått språka det minsta med dej.

Job (*ödmjukt under hela akten*). Jag ber tusen gånger —

Rosennase (*för sig*). Hvilket anspråkslöst och städadt väsen!

Kummellund. Ack! du känner oss köpmän — vi äro lite konfysa af oss. Anse dej som du vore hemma här; hvar bor du? mitt hus står dej öppet. — Elaka menniskor hade spridt ut att du var begifven på starka drycker — se der orsaken hvarför jag så kallt emottog dej — det är ju inte så? du tycker ju inte om starka drycker, du tycker ju inte om bränvin?

Job. Jo visst tar jag mej ibland en knapp i rocken, men det är egentligen romm och arrack som —

Kummellund. Annat slag med romm och arrack, bästa svåger; men bränvin — det fördömda bränvinet, ser du svåger; jag är ledamot af nykterhetsföreningen.

Westerqvist (*afsides*). Som säljer tusentals kannor bränvin om året.

Kummellund. Och derföre hade jag liten avision för dej. (*afsides*) Den som dricker romm och arrack är minsann ingen hamnbuse.

Westerqvist (*tager en stol och sätter fram för Job*). Vi glömma alldeles att be herr Kurk sitta ned.

Kummellund (*tager äfven i stolen och obligerar Job*). Förlåt mej, bästa svåger; var så god och hvila dej litet.

Job (*sätter sig efter mycket krus*). Jag ber tusen gånger. (*afsides*) Jag begriper inte hvad det kommer åt dem — jag måste ha mycket hederliga slägtingar.

TIONDE SCENEN.

DE FÖRRE. THOMAS (*håller en näsduk för näsan, liksom han blödde*).

Thomas. Stafsmajor, se hur jag blifvit tilltygad igen! är det inte fasligt!

Kummellund. Hvad är det du har att säga?

Thomas. Först kommer den der (*pekar på Westerqvist*) och vill tvinga sig in. Som stafsmajoren befallte, ville jag hindra honom, men då gaf han mig rapp på rapp.

Kummellund. Ja så, det var bra, mycket bra.

Thomas. Var det bra? — Och så kom den der (*pekar på Job*) och vill också in. Som stafsmajorn befallte, ville jag köra honom på porten, då han knuffa' mej utför trapporna, så jag stötte näsan mot vedlåren dernere, så att visst en pulsåder sprang sönder på mej.

Kummellund. Det var bra det.

Thomas. Var det bra? det var så fan heller.

Kummellund. Det skadar inte åt dej. Hvem har bedt dej vara ohöflig mot folk?

THOMAS. Har jag varit ohöflig? Jag ville ju bara kasta ut dem och stafsmajoren befallte ju —

KUMMELLUND. Ursäkta, mina herrar; när det lider till rötmånaden, så blir den der karlen något vriden af sig.

THOMAS. Blir jag vriden? — Jag blir både vriden och vrickad, så jag kan förlora både lif och lemmar, i detta hus; jag står inte ut med det längre.

KUMMELLUND (*fattar Thomas i armen och leder ut honom*). Ut med dig, menniska! I morgon ska' du prompt ur huset, det kan du vara tvärsäker på.

THOMAS (*under det han utledes*). Jag skulle önska att stafsmajoren fick känna hvad jag känner, så skulle — —

(*Kummellund, med tillhjelp af Westerqvist, kör ut Thomas.*)

ELFTE SCENEN.

DE FÖRRE (*utom Thomas*). MATHILDA OCH GÄSTER (*inkommande från sidan*).

(*Kummellund presenterar Job för sällskapet, hvilken helsar och uppför sig på vanligt sjömansvis.*)

ROSENNASE (*för sig sjelf*). Jag undrar om han är ungkarl; ack, om han vore ungkarl! Hvad han ser romantisk ut i den enkla sjömansdrägten! hvad han för sig ledigt och behagligt. Ack jag tycker just att jag ser Åbergsson i Westindiefararen. Ack om han vore ungkarl! (*går till Job och talar ifrigt med honom.*)

Westerqvist (*tar hatten och bockar sig för Kummellund*). Som jag ser, att herr stadsmajorens främmande anländt, så får jag den äran rekommendera mig.

Kummellund. Nej för all del; stanna qvar och håll till godo en kopp thé och en liten smörgås till afton.

Westerqvist. Jag kan omöjligt ha den äran, ty jag och herr Kurk ämna tillbringa aftonen tillsammans.

Kummellund. Låt grollet oss emellan vara glömdt — mitt enda barns lycka ligger mig om hjertat. — Kunde jag blott återvinna min svågers vänskap och förtroende, så — (*fortsätter samtalet med Westerqvist*).

Rosennase (*för sig sjelf*). Han är ogift! — Och det var då ur vesterhafvets vågor verkligheten af mitt drömda ideal skulle uppskjuta! Jag vill söka behaga den orolige fågeln, inte för något annat än för att visa den der liknöjda stadsmajoren, att mitt lifs lycka kan blomma utan honom.

Kummellund (*till Job*). Nå hvad tycker kära svåger om Stockholm? får jag bjuda en pris? (*räcker fram en snusdosa af guld.*)

Job (*tager en pris*). Jag ber tusen gånger. — Det var en obeskrifligt vacker och dyrbar snusdosa.

Kummellund, Tycker svåger det? — Om svåger tillåter, så var så god och håll den till godo, såsom ett bevis på min glädje öfver att återse dej. (*gifver Job dosan.*)

Job (*tager dosan*). Jag ber tusen gånger. — (*afsides*) Hvad kommer åt menniskan? (*ser förvånad på dosan*) Jag har ju riktigt kommit i smöret. (*stoppar några nypor snus i mun.*)

Kummellund (*afsides*). Det var en lycklig tanke af mej — det kommer att rendera mej en dosa med äkta perlor och briljanter i stället.

En herre (*till Job*). Herr grosshandlaren lärer ha femton skepp i sjön?

Job. Har jag femton skepp? det var märkvärdigt! (*afsides*) nog har jag nu vind i seglen, det märker jag nog; men fartygena har jag aldrig kunnat märka.

Herrn. Brukar herr grosshandlaren assurera dem alla?

Job. Assurera dem? Jag har aldrig assurerat någonting jag.

Herrn. Men det kan ju hända, att herr grosshandlarn kan förlora något?

Job. Hur ska' det kunna hända? jag har aldrig varit så lycklig och haft något att förlora.

Herrn (*skrattande*). Åhja! för herrar plantageägare i Westindien betyder förlusten af ett och annat fartyg ingenting; annat är det hos oss.

Job (*afsides*). Det är alldeles obegripligt det här! Alla äro så höfliga mot mej — jag är något ovan vid det jag.

Westerqvist (*till Kummellund*). Han spelar ju bra sin roll. Skulle man kunna tro, att en millionär gömmer sig under den der kavajen?

Kummellund. Hm! hm! den som är något skarpsynt luras ej så lätt.

Rosennase (*till Job*). Har herr Kurk mycket med tobak?

Job. Om jag har tobak? det går jag aldrig utan. (*upptager en tobaksrulle och presenterar den för Rosennase*) ska' det vara, så säg inte nej.

Rosennase (*tager emot rullen*). Hur ljuft, att blott få se ett enda alster från Amerikas fria och lyckliga jord!

Job (*afsides*). Som köpes i Strömbergs bod vid Nybrohamnen.

Rosennase. Jag skall förvara det bland mina blommor och souvenirer. (*stoppar rullen i barmen.*) Det är ju mycket papegojor i Amerika — de tala väl alla lefvande språk och de bli ju alltid mycket gamla?

Job. Ja om de få lefva mycket länge.

Rosennase. Ack hvad jag alltid önskat att få mej en papegoja!

Job (*till Kummellund*). Herr svåger är bra god emot mej — jag har slitit mycket ondt i mina dar, men man får dyrt plikta för sina ungdomssynder — fattigdom och elände har blifvit mitt straff.

Kummellund. Ack, min bästa svåger! fattigdomen är ingen skam.

Westerqvist (*lägger handen på Jobs axel*). Stackars man, som är så fattig! (*vrider sig om på klacken, skrattande*).

Kummellund. Alla menniskor kunna icke vara rika. (*skrattar.*)

Job (*för sig*). Jag tror de skratta åt mej. Jag börjar känna igen mina slägtingar.

Mathilda (*till Job*). Hvad det var roligt för oss alla att få morbror till Sverige. Jag var så liten när morbror for härifrån.

Job. Så var det; min lilla systerdotter var bara tre qvarter lång, men nu är hon en hel jungfru.

Westerqvist. Ja, Mathilda, vi ha att tacka din morbror för mycket. Om du visste huru god han är emot oss och hur väl han vill oss alla.

Job. Jag ber tusen gånger; — är det så, så är det så mycket bättre. Nog är viljan god, men —

Westerqvist. Vi ska' lefva tillsammans ett lyckligt lif och aldrig skiljas från hvarandra.

Job. Det är jag mycket belåten med; (*afsides*) ty, fan kölhala mej, jag annars vet, hvad jag ska' taga mej till.

Westerqvist. Vördade morbror — tillåt att jag begagnar detta ljufva namn — denna dag är den lyckligaste i mitt lif — jag har nyss af Mathildas vördade far erhållit löftet om hennes hand.

Mathilda (*till sin far*). Ack, pappa! är det inte en dröm?

Kummellund (*något förlägen*). Visserligen har jag lofvat tänka på saken, men — men —

Westerqvist. Det återstår oss bara morbrors välsignelse.

Job. Jag ber tusen gånger. Kan jag tjena med så litet, så alltför gerna, men —

Westerqvist. Ack, det är blott rågan på hvad ni redan gjort för oss!

Job. Hvad är det som jag gjort?

Westerqvist. Ni söker för verlden dölja edra välgerningar, ädelmodige man; men vår tacksamhet skall tillintetgöra era försök. Dessa femtie tusen pjaster, som ni anslagit åt Mathilda på hennes bröllopsdag, kallar ni det för inte?

Kummellund, Rosennase och Mathilda (*på en gång*). Femtie tusen!

Job (*förvånad*). Femtie tusen! har jag gifvit bort femtie tusen? (*afsides*) Nå det är väl då inte underligt, om jag är alldeles pank sjelf; det har jag för mitt goda hjerta. (*högt*) Men ä' ni då alla tokiga? vill ni drifva gäck med en fattig stackare?

Westerqvist. Kom hit, Mathilda; låt oss tillsammans omfamna vår morbror och tvinga honom att emottaga den tacksamhet han försmår. (*omfamnar Job.*)

Mathilda. Måtte vi alltid bli värdiga morbrors kärlek! (*omfamnar Job.*)

Job (*nästan qväfd af deras ömhetsbetygelser*). Det var nu sju tusan —

Westerqvist (*håller handen för Jobs mun*). Nej femtie tusen var det; men er välsignelse är oss dyrbarare än ert guld.

Kummellund. Femtie tusen pjaster! — Jag välsignar er, mina barn! (*förenar de ungas händer.*)

Job (*sliter sig lös*). Så tag dem då och mina femton skepp till på köpet!

Kummellund (*till Job*). Det gläder mej visserligen på det högsta, att höra dej vara rik och välmående, men hur gerna hade jag ej velat, att förhållandet varit annorlunda, så att jag på något sätt kunnat visa, hur dyrbar min salig hustrus enda bror är för mej.

Job. Hä?

Kummellund. Ack! min salig hustru, hvad jag saknar henne! (*gråter och torkar sig i ögonen.*)

Job (*omfamnar Kummellund och gråter*). Ack, min svåger!

Rosennase (*till Job*). Jag gratulerar er af hela mitt hjerta — och likväl kan jag inte neka, att ni gjorde mera intryck på mej, när ni stod der för mina ögon, fattig, ensam, öfvergifven!

Job. Hä?

Rosennase. Jag har vakat öfver Mathildas barndom — jag har ledt hennes första steg här i lifvet, hon har alltid varit ett godt och läraktigt barn! (*gråter och torkar sig i ögonen.*)

Job (*omfamnar Rosennase*). Ack, mamsell! (*gråter*).

Kummellund (*rörd*). Min herr svåger, denna dagen är den lyckligaste i mitt lif.

Job (*rörd*). Sak samma med mej också! — kom i mina armar! (*omfamnar på en gång Kummellund och Rosennase.*) Ack, min svåger! ack, mamsell!

Kummellund. Berätta oss något om dina egendomar på Rio Janeiro.

Job. Mina egendomar? ska' jag tala om mina egendomar? — alla mina egendomar? — Nå ja, kör i vind, sa' Blomster!

SÅNG № 3.

1.

Skönaste perlor ur hafvet kan man fiska —
Tolftusen slafvar dansa för min piska
På Rio Rio Rio Rio Janeiro!

2.

Jag har negrinnor — den äldsta heter Martha,
Säkert fem tusen, och alla ä' di svarta,
På Rio etc.

3.

Der växer socker och snus och kaneler,
Der har jag öfver hundrade kameler,
På Rio etc.

4.

Der utaf russin och sviskon kan man lefva,
Gå kostymerad som Adam och Eva,
På Rio etc.

5.

Silfver ur bergen man der kan taga gratis,
Guld växer der på åkern som potatis,
På Rio etc.

6.

Hvar torpare är rik som en Carnegie,
Der äter boskapen färsk spenat med ägg i,
På Rio etc.

7.

Ja Rio Janeiro det är ett land som duger,
Och, ta mej tusan, jag står för er och ljuger,
På Rio etc.

ANDRA AKTEN.

En öppen plats vid värdshuset å Kastellholmen med utsigt af hufvudstaden; stolar och bord, försedda med buteljer och glas, äro placerade på båda sidorna af teatern.

FÖRSTA SCENEN.

SJÖMÄN (*med glas och små pipor*).

CHÖR.

Mel.: *Nu han sväfvade kring* etc.

1.

Fritt är sjömannens lif och med trotsande kraft
Går han fram på det stormande haf;
Trogen är han sin pligt emot konung och land,
Aldrig sjöman blir suckande slaf.

2.

Och när vindarne gny uti tackel och tåg,
Då är lifvet så lustigt och godt.
Törnar skutan på grund, hala i alle man,
Hala i, så blir skutan nog flott.

3.

Kommer kapare der, sätt nu lapparna till!
Efter honom, som jagande fox!
Snart vi honom ta fatt. Vid kanonerna klart!
Fyren af! klart till äntring och box!

4.

Blågul flagga i topp lifvar hjerta och arm,
Snart vi segrande ankrat i hamn.
Nu blir jublande fröjd på den fredliga strand;
Vänner hvila nu famn emot famn.

Förste Sömannen. Lefve Copværdieflottan! bort med ångbåtarna!

Andre Sjömannen. Stopp machin! jag försvarar ångbåtarna; jag har varit matros på Gylfe och på salig Oden jag!

Tredje Sjömannen. Jonas har rätt! ett seglande fartyg skulle aldrig kunna segla öfver Jutland!

Andre Sjömannen (*springer upp mot den tredje*). Å drag du in hakan, annars —

Tredje Sjömannen (*hotande*). Vill du box?

Förste Sjömannen (*går emellan dem*). Stopp, era märsgastar! Är det någon af er, som seglat på China? År 39 var jag der med kapten Ris, som förde briggen Augusta. Då var kejsarn ombord hos oss, för att köpa vår saltlast. Han bjöd kapten och hela besättningen på thé ur stora mandariner. När han fick se mej, så sa' han: hvad heter du, min gosse? sa' han; — jag heter Clas på hvarfvet, sa' jag; — jag tycker om dej, sa' han, och vill du stanna qvar, så gör jag dej till amiral öfver min flotta, sa' han; — tack som bjuder, sa' jag; men ers majestät brukar såga itu sina generaler och amiraler, liksom man sågar itu ekplankor, när det faller ers majestät in, sa' jag; — hvad gör det, sa' han; för bara de bli vana dervid, så skadar det aldrig, sa' han; — nej, vi håller oss, sa' jag; — det var bra sagdt, sa' han; och

derpå gaf han mej fyra specieriksdalrar och bjöd på bränvin öfver lag.

Tredje Sjömannen. Hvar är Job nånstans?

Andre Sjömannen. Hvart tusan tog Job vägen?

Fjerde Sjömannen. Han, som spenderar i dag! Jag tror han börjar bli dryg af sej, se'n han blef grann som en påfågel.

Förste Sjömannen. Fast man har en rik svåger, så får man väl ta skeden i vackra hand. Låt oss purra honom — han kan inte vara långt borta.

Chör (*hvarunder de aflägsna sig*).
Fritt är sjömannens lif etc.

ANDRA SCENEN.

JOB (*inkommer från motsatt sida, grannt och löjligt utstyrd*).

Om någon hade sagt mej för två månader se'n, att jag varit en riker man, så hade jag gifvit honom en sittopp, ty jag har aldrig tålt att vara en driftkuku för någon; men nu kommer den ena och säger att jag är plantageägare på Rio Janeiro, och den andra att jag har femton skepp i sjön, och den tredje att jag gifvit min systerdotter femtie tusen pjaster — och allt det der måste väl vara sanning, efter alla nu säger så. Hvart jag går så heter det: der går rika morbror, den hedersmannen, som är så god mot sina slägtingar. Man ger mej presenter från alla håll; — jag vore väl en galning, om jag sa' nej. Det går mycket lätt för sej här i landet, att bli rik, märker jag! Men hvar skall jag göra af mina många pengar?

Somliga råda mej att lägga ner dem i Gellivare grufvor — det skulle vara ett mycket säkert förvaringsställe, ty man säger, att om man väl en gång lagt ner dem deri, så är det alldeles omöjligt att ta opp dem igen. Andra vill, att jag ska' låna ut pengar och hjelpa nödlidande mot femtie procents ränta, ty nu är det ingen risk, nu kan man, Gud vare lof, bysätta hela verlden. Jag gillar den nya bysättningslagen; hvarför ska' staten underhålla ett särskildt vackert hus på söder, om inga menniskor ska' bo der! Lilla mamsell Rosennase — hi hi hi! — hon är kär i mej som en galning. Ska' jag ta käringen? jag var häromdagen bjuden till en gammal öfverste, som hade tolf döttrar — de skutta' omkring mig som ekorrar — hi hi hi! (*det ropar utanför på Job*) Ja så; mina gamla kamrater, som jag bjudit hit i dag. (*det ropas: Job! Job hollah!*) Jag vet inte om jag längre bör umgås med så'nt der folk — om man visar så'na der simpla menniskor för mycken nedlåtenhet, så bli de alltid oförskämda af sej.

TREDJE SCENEN.

JOB. SJÖMÄNNEN (*inrusande*).

Förste Sjömannen. Der ha vi honom! lefve Job, han och ingen annan!

Job (*förnämt*). Tack, tack, mina vänner! tack, tack!

Andra Sjömannen. Hurra för Job! hurra!

Job (*som förut*). Behöfs inte! tack, tack!

Tredje Sjömannen. Låt oss hissa honom!

Job. Tack, tack, mina vänner! jag ber tusen gånger; tack, tack!

(*Sjömännen bära ut Job under hurrarop.*)

FJERDE SCENEN.

BRITA (*såsom värdshusflicka, med en bricka i handen*).

Det var ett grufligt väsen! Jag vet inte hvad jag tänkte på, som gaf mig hit på det här värdshuset. Här går bara sämre folk och inga drickspengar vankas det. En värdshusflicka kan aldrig få någon finare bildning på ett så'nt här ställe. Tacka vet jag på Blå porten! der blir man fullkomlig i allt! ja till Blå porten ska' jag, det vill jag slå mej i backen på.

FEMTE SCENEN.

BRITA. THOMAS (*såsom gardist, i lägermundering och något drucken*).

Thomas. Ser jag oppåt väggarna eller är det verkligen hon?

Brita. Thomas! å så grann se'n! nå jag måtte säga!

Thomas. Är jag grann! det är ett lysande elände, ska' jag säga henne; jag är gardist, Brita! gardist till lif och själ.

Brita. Jag heter inte Brita, hör han det! jag heter Josephina! har han nånsin hört nå'n värdshusflicka heta Brita?

Thomas. Jag undrar just hvem som döpt om henne då; men hvarför flyttade hon från stafsmajorns?

Brita. Ser han, jag ville inte framlöpa ett obemärkt piglif! jag har större revyer för mej jag; men hvarför gaf han sig till gardist?

Thomas. Jag kunde inte härda ut längre hos stafsmajorns! jag fick ju inte annat än stryk från morgon till qväll; derför blef jag desperat och tog värfning, ser hon.

Brita. Nå är det bättre nu då?

Thomas. Är det bättre, sa' hon? det är så fan heller; det är mitt olycksöde, att jag i hela mitt lif ska' behandlas som en gammal hjulbössa, hvilken dagligen måste smörjas, om den ska' duga till något; bitti' och sent aldrig annat än slängar, så jag kan bli galen, fast di säger, att di ska' göra mej klok.

Brita. Men betänk, kära Thomas, att en soldat får skörda ära och lager.

Thomas. Lager, sa' hon? jag tycker det ser ut som hassel jag, och smakar ungefär på samma sätt; om jag ändå hade mig en hustru, som kunde dela mitt öde. Hör hon på, Brita lilla; vi ha alltid haft en liten klockarkärlek till hvarandra och jag tycker derföre att —

Brita. Jag säger: det gör så ja!

Thomas. Åh det är inte värdt att hon står och kråmar sej; militärer ha alltid lycka hos fruntimmer.

Brita. Militärer? det ska' inte vara tockna militärer det!

Thomas. Hon kunde gerna föda sig med tvätt, som hederliga soldathustrur alltid bruka. Gifta soldater berga sig alltid bra, ty hustrurna gå i hjelphus; hon skulle bli en mycket bra gardistfru — hon hade alltid mycken fallenhet för att vara mån om sig, ska'

jag säga. Mins hon när vi va' hos stafsmajorns; då gick jag alltid in i skafferiet, när herrskapet lagt sig, och åt hallonsylt hela nätterna igenom.

Brita. Nej min kära Thomas; jag har andra planer jag.

SÅNG № 5.

Mel. ur Kärleksdrycken.

1.

På Blå porten vill jag vara,
Der ett lustigt lif, minsann!
Bland ungkarlars fina skara
Ganska väl man trifvas kan.
Hvad drickspengar jag ska' nappa
Hvarje morgon, middag, qväll!
Köpa mej båd' hatt och kappa,
D'ä så lätt att bli mamsell.

2.

Öfver mannens dystra stunder
Värdshusflickan sprider glans;
Och maskraderna gick under
Om ej värdshusflickan fanns.
Att bli gammal är en hake,
Som oss träffat utan nåd;
Men jag får mig nog till make
Något gammalt kammarråd.

(*dansar ut trallande.*)

SJETTE SCENEN.

Thomas (*allena*). Högfärdiga stycke! det var bra stor skada, att hon inte kom att fara i luften med

kastellet häromda'n. Jag kan inte med de der bindmössorna! — Det är med dem som med de gamla flintlåsen — de duga bara i uppehållsväder. Jag kan bli tokig, när jag tänker på att min kappi — kappatilationstid ska' räcka i sex år; — inte har jag något emot'et föröfrigt, om bara inte den fördömda exercisen vore. Vintrarne vore inte så oäfna, bara vi slapp den välsignade vaktgöringen i staden. Men somrarna! jag begriper inte hvad vi ska' med somrarne att göra; Ladugårdsgälet kan vara bra; men jag har aldrig riktigt kunnat med de der sommarnöjena. Så är man äfven tvungen att lära sig sjunga — hur fan kan man få någon röst, när man inte får något annat än salt mat från morgon till qväll! — Nu säger man också, att vi nästa år ska' spela portefiano och att en satan, som heter List, ska' införskrifvas, för att lära oss allt det der. Det är bra rysligt att vara gardist.

SÅNG № 6.

1.

Hvad ryslig lott har en gardist:
Han på allt, utom mödor, har brist.
Sitt gevär får han skrufva och tumma,
Men han sjelf tummad blir först och sist.
Lydigt höra officerarne brumma,
Fast för trumman han örhinnan mist.
Och ibland får han sjelf vara trumma —
Då är trumpinn en grof hasselqvist.
Hvad ryslig lott har en gardist!

2.

Hvad ryslig lott har en gardist:
En gardist han må beklagas visst.

På simulakern han kråkorna jagar,
Och på marcherna vrickar sin vrist.
För reglementen, artiklar och lagar
Han står en förfärliger risk;
Kött och ärter får han alla dagar,
Men aldrig han får någon fisk.
Hvad ryslig lott har en gardist!

(*går.*)

SJUNDE SCENEN.

KUMMELLUND (*inrusande, varm och andtruten, med ett öppet bref i handen*),

Hvilken gräslig olyckshändelse! min nya galeas med alla mina femtie tusen kannor bränvin har sjunkit utanför Wellinge qvarnar! Jag är olycklig, jag är ruinerad. Mitt sköna, mitt rara bränvin! Allt är förbi! Herre Gud, hvad har jag då gjort för ondt! jag hade beräknat minst tolf skilling på hvarje kanna, det var ju så billigt, så oskyldigt, och ändå — ändå — — nej, det finns ingen välsignelse här på jorden! Och min nya galeas se'n! — — Till råga på olyckan så kommer jag säkert att förlora på spanmålen med. Det såg så bra ut i början, det var missväxt öfverallt — då inlöper den olycksaliga underrättelsen, att det fallit regn öfverallt i de södra orterna. Nej, det finnes ingen uppmuntran här i detta olyckliga land! Jag öfverlefver aldrig de här stötarna; och min nya galeas se'n; — utstyrseln för min dotter, som skall stå brud i nästa vecka, och min blifvande mågs skulder, som jag nyligen betalt, har alldeles utpankat

mig, och nu kommer det här till! — (*gråter*) lyckligtvis har jag min beskedliga svåger; — det förvånar mig, att han ännu inte gjort något för oss, och jag har varit för delikat att stöta på honom. Han väntar dagligen på skepp och vexlar; mitt bränvin och min nya galeas — jag hörde att han begifvit sig hit till Kastellholmen på eftermiddagen — — det var en förfärlig olycka!

SÅNG № 7.

Hvem har väl hört, hvem har väl sett
Maken till olycksöden, som mig drabba?
Gud låt mig ej mista mitt vett,
Ty alla menniskor skola mig begabba.
Bränvinet sjönk i den djupa våg.
J jordens alla folk, ömken mig och fasen!
Hur går det med mitt korn och med min råg?
Det är hårdt, det är hårdt, det är grufligt hårdt!
Det är svårt, det är svårt, det är rysligt svårt!
Den splitter nya galeasen!

Ah der kommer han! — hvad är det för sällskap han har med sig?

ÅTTONDE SCENEN.

KUMMELLUND. JOB OCH SJÖMÄNNEN (*lifligt inträdande*).

SÅNG № 8.

JOB.

Hell dig, vår stadsmajor!
Hell dig, grosshandlare!
(*räcker Kummellund ett glas.*)

Sjömännen (*fattande muggar och glas*).

Hell dig, etc.

Kummellund.

Den äran är för stor!
Ödmjuka tjenare!

Job och Sjömännen.

Hell dig, etc.

Kummellund (*afbryter sången, fattar häftigt Jobs arm och för honom afsides*). Heder och tack, min bästa herr svåger; men jag hade något högst angeläget att säga dig. Ett fartyg har sjunkit för mig — jag är i stor penningförlägenhet — jag behöfde minst 20,000 riksdaler banko.

Job. Behöfver svåger 20,000 riksdaler banko? (*sjunger*) Hell dig, vår stadsmajor etc.

Sjömännen.

Hell dig, etc.

Kummellund.

Den äran är för stor,
Ödmjuka — —

(*bryter af sången och talar*) Förlåt mig, bästa svåger, men det är inte tid till sång och glädje nu, när femtie tusen kannor bränvin ligger på sjöbotten. Jag är ruinerad!

Job. Är svåger ruinerad!
(*sjunger*) Hell dig, vår stadsmajor —

Kummellund. Tyst då! jag vet, att svåger alltid är munter och tystlåten af sig.

Job (*med full hals*).

Hell dig, grosshandlare!

KUMMELLUND (*håller handen för hans mun*). Skrik då inte, svåger lilla! Jag bedyrar på min ära, att om jag inte tills i morgon kan skrapa i hop 20,000 riksdaler banko, så är min kredit förstörd, och jag nödgas — (*blir varse mamsell Rosennase*) hvad vill hon här att göra?

NIONDE SCENEN.

DE FÖRRE. MAMSELL ROSENNASE.

ROSENNASE (*varm och flåsande*). Jag måtte väl inte komma för sent! ack, min goda Job, min goda Job! (*stödjer sig på Jobs skuldra.*)

JOB (*till Rosennase*). Flåsa ut, min lilla stumpa!

KUMMELLUND. Min bästa mamsell! svåger och jag ha vigtiga affärer att språka om; uppehåll oss derför inte.

ROSENNASE. Vigtiga affärer! ja jag vet det; men jag skall aldrig tillåta, att Job blandar sig deruti.

KUMMELLUND. Hvad säger mamsell?

ROSENNASE. Att jag aldrig ska' tillåta, att stadsmajorens svåger ruinerar sig sjelf, för att hjelpa andra. Min stackars Job, har du inte gjort nog för din svåger och hans familj?

JOB. Jo-o.

KUMMELLUND. Hvad har du gjort, svåger? har du gifvit mig något än, svåger?

JOB. Ne-ej.

ROSENNASE. Har du inte gifvit hans dotter femtie tusen pjaster i hemgift?

JOB. Jo-o.

Kummellund. Har hon fått ett enda runstycke än?

Job. Ne-ej.

Rosennase. Men hans löfte är så godt som hans pengar. Är det inte så, min älskade Job?

Job. Jo, visst är mitt löfte så godt som mina pengar!

Kummellund. Men du är ju millionär?

Job. Ja det är jag visst det.

Kummellund. 20,000 riksdaler är ju då ett intet för dig?

Job. 20,000 riksdaler är inte för mej.

Rosennase. Det må så vara; men Job har inte blott sig sjelf att tänka på — hans blifvande maka måste vara hans första och sista tanka.

Job. Ja, svåger lilla, jag måste tänka på hustru och barn.

Rosennase. Ädle, omtänksamme man!

Kummellund. Men, herre Gud, är det då ditt allvar, svåger, att neka mig denna ringa tjenst?

Rosennase. Den otacksamme! han kallar det för en ringa tjenst! — jo sådan är verlden!

Job. Det är otacksamt, svåger, att kalla det för en ringa tjenst.

Kummellund. Är jag otacksam? hvad i himlens namn ska' jag då tacka för?

Rosennase. Han frågar hvad han ska' tacka för! der har du frukten af dina välgerningar, Job!

Job. Jag tror svåger frågar hvad han ska' tacka för?

Kummellund (*ursinnig*). Tacka mej hit och tacka mej dit! jag tror jag får slag! Mamsell Rosennase! det är ni, som är orsaken till allt det här, listiga qvinna!

Rosennase. Hörde du, Job? I tie års tid har jag varit i hans hus och hur har jag derunder blifvit behandlad?

Kummellund. Har jag behandlat mamsell?

Rosennase. Min första vår har jag egnat honom; men nu är det slut. Min älskade Job! min andra vår egnar jag dig. Låt oss lemna detta land, låt oss resa till Rio Janeiro. Med dig öfver hafven, med dig på andra sidan grafven! — (*lutar sig emot Job.*)

(*Sjömännen, som vid början af scenen dragit sig något åt fonden, men nu närmat sig igen, gifva till ett gapskratt.*)

Rosennase (*spritter till*). Hvad vill dessa menniskor?

Kummellund (*till sjömännen*). Hvad gapar ni efter? hvad är det för folk, svåger? kanhända det är din besättning?

Första Sjömannen. Jobs besättning! ha ha ha!

(*De öfriga sjömännen skratta.*)

Kummellund. Kanske något af dina fartyg anländt, svåger lilla?

Andra Sjömannen. Jobs fartyg! ha ha ha!

(*Sjömännen instämma.*)

Rosennase (*stödjande sig emot Job*). Befria mig från dessa otäcka menniskor!

Tredje Sjömannen. Hvad säger mamsell för slag? Job, som ni står och hänger på, är oss inte en bit bättre än vi, fast han nu är utstyrd som en löfklädd ökstock midsommarstiden.

Fjerde Sjömannen (*till Job*). Se så, Job! kom nu och drick med oss! hvad tusan ska' du med den

der gamla hexan att göra? hon ser ju ut som ett sönderblåst bramsegel.

(*Sjömännen omgifva Job och vilja taga honom med sig.*)

Rosennase. Drömmer jag — eller — —

Kummellund. Karlar! hvad har ni med min svåger att göra?

Andra Sjömannen. Jo rätt mycket; vi ä' hans kamrater och han har i dag bjudit oss hit på en liten muntration; men efter herrn är hans svåger, så kom med och tag ett glas med oss, för det lär väl egentligen vara herrn, som får betala kalaset.

Kummellund. Hvad betyder detta? — Er kamrat, sa' ni! — Min svåger är ju plantageägare på Rio Janeiro!

(*Sjömännen skratta.*)

Förste Sjömannen. Är du plantageägare på Rio Janeiro, bror Job?

Job. Ja visst är jag det — så säger alla menniskor.

Förste Sjömannen. Nå hvad säger du sjelf då?

Job. Jag säger som alla menniskor jag — jag vill inte bråka med någon jag!

Kummellund (*med ömklig ton*). Go' vänner! är han inte skeppsredare? har han inte femton skepp i sjön?

Tredje Sjömannen. Kanske herrn menar femton luftballonger? har du blifvit luftseglare, bror Job?

Job. Ja, om ni så egentligen vill det, så inte har jag något emot'et, inte, bara det inte blir något spektakel vidare.

KUMMELLUND (*till Job*). Olycklige! svara mig! är du rik eller fattig?

JOB. Som svåger vill. Nyss var jag rik, men inte bad jag om det; nu är jag fattig — inte har jag bedt om det heller.

KUMMELLUND (*förkrossad*). Således fattig!!

JOB. Fattig, men stolt.

ROSENNASE. Och ni har då rakt ingenting?

JOB. Inte ett fnask, sa' Calle Bager.

ROSENNASE (*sjunker ned på en stol*). Jag dånar!

JOB. Det var ledsamt det.

KUMMELLUND (*slår sig för pannan*). Ah! ett ljus uppgår för mina ögon! — Bedragen, lurad, purrad! — — (*rusar, utom sig, emot Job och fattar honom i kragen*) Menniska! jag — jag — galgfogel! — jag — jag — — gif mig igen min snusdosa!

JOB. Nu är det slut med hvissla, sa' bond tappa läppen.

TIONDE SCENEN.

DE FÖRRE. BOKHÅLLAREN (*inskyndande med ett bref i handen*).

BOKHÅLLAREN (*till Kummellund*). Jag fick veta, att herrskapet gått till Kastellholmen. Mamsell Rosennases morbror, den rika kommissarien Nyckellind, har aflidit i Söderköping, och som detta bref till mamsell Rosennase förmodligen är från hans sterbhusutredare, så skyndade jag genast hit för att lemna den glada underrättelsen; jag trodde mamsell var här.

KUMMELLUND (*rycker åt sig brefvet*). Tag hit brefvet, men tig som muren! (*afsides*) Kommissarien

Nyckellind död — då är mamsell Rosennase hans arftagerska — allt kan då bli godt igen! (*skyndar till Rosennase och leder fram henne på scenen*) Ack mamsell! vi ha båda varit föremål för en nedrig intrig, desto bedröfligare, som den kommit från mina närmaste anhöriga; men vi ska' hämnas; ack, mamsell! vi ha länge missförstått hvarandra; men det är i olyckans stund, som allt blir ljust omkring oss. Ack, mamsell! jag har visst förlorat mycket, men har dock tillräckligt qvar för att lefva af, tillsammans med en öm maka; har du förstått mig, Beata? svara mej! hela mitt lif beror deraf.

Rosennase. Är detta en verklighet? o säg att det inte är en dröm! — Äro vi på jorden eller i himlen! — Anders! (*lutar sitt hufvud mot Kummellunds axel*) Anders! din, för evigt din!

Kummellund. Älskade flicka!

Job (*sticker hufvudet mellan dem*). Hur ska' det gå med den älskade Job då?

Rosennase (*till Job*). Bort från mina ögon, gemena menniska!

Kummellund (*knuffar undan Job*). Du ska' sättas inom lås och bom du.

Job. Det vore otrefligt det; men jag afstår inte mina rättigheter på mamsell Beata, ty rika morbror i Söderköping är död och derföre så —

Rosennase (*häftigt*). Är morbror Nyckellind död?

Job. Svåger stoppade nyss sorgbrefvet i fickan. (*Kummellund nyper honom i armen.*) Aj! ska' svåger nypas?

Rosennase. Hvar är brefvet? hvar är brefvet?

KUMMELLUND. Ser du, söta Beata, jag ville inte oroa dig i ett så vigtigt ögonblick; jag ville småningom bereda dig derpå; — jag vet att du alltid är så sängsibel af dej.

ROSENNASE. Brefvet, brefvet!

JOB. Fram med papperslappen, svåger lilla!

KUMMELLUND (*till Job*). Vänta, din spetsbof! (*tager fram brefvet*) se här, söta Beata; men skyll dig sjelf, om öfverraskningen inte bekommer dig väl! — Söta Beata! (*ger henne brefvet och kysser hennes hand.*)

ROSENNASE (*tager brefvet*). För all del, inga karesser midt på Kastellholmen! (*småskrattande för sig sjelf*) morbror död; — vi få väl se, herr stadsmajor! inte tänker jag betala galeasen! (*bryter brefvet.*)

KUMMELLUND (*för sig*). Gud låte henne inte ändra sig! Herre, stärk hennes kärlek!

ROSENNASE (*läser brefvet, under det Kummellund ser henne öfver axeln och äfven ögnar deri*). »Högädla mamsell Rosennase! i egenskap af utredningsman i kommissarien Nyckellinds sterbhus, får jag tillkännagifva, att bemälde kommissarie, som testamenterat största delen af sin qvarlåtenskap till fromma stiftelser, anslagit åt sin systerdotter, Beata Rosennase, en årlig lifstidspension af — Femtio riksdaler banko»! (*släpper brefvet.*) Femtie riksdaler!

KUMMELLUND (*slagen*). Femtie riksdaler!

JOB. Femtie riksdaler! — Det är ingen välsignelse med morbröderna nu för tiden, hvarken i Sydamerika eller Söderköping.

KUMMELLUND (*som förut*). Allt åt fromma stiftelser!

Job (*med blicken på Rosennase*). Och hon, den frommaste bland alla stiftelser, får bara femtie riksdaler banko — summa summarium sjuttiefem riksdaler riksgäldssedlar samma mynt.

Rosennase (*stödjer sig på Kummellunds axel*). Femtie riksdaler! — Men pengar utgöra ej lifvets högsta goda. Vi ska', hela verlden till trots, ändå bli lyckliga!

Kummellund (*stöter Rosennase ifrån sig*). Dra så långt vägen räcker! (*för sig*) allt är förloradt — jag måste ge opp staten. Det gick väl an om jag vore en simpel ängdividö, men jag är en offentlig person, jag är stadsmajor! Hvad ska' mina officerare säga, hvad ska' — —

Job (*upptager en stor snusdosa af näfver*). Ska' det vara en pris dö Conte — de Contradans?

Kummellund (*rycker dosan af Job*). Tag hit min snusdosa! — hvad är det här? en näfverdosa! (*slungar ifrån sig dosan och fattar Job i kragen*) karl! hvar har du gjort af min gulddosa?

Job. Den har jag lånt bort åt — assistansen; jag är alltid hjelpsam af mej jag. Guld ej annat är än mull.

SÅNG № 9.

(Mel. ur *Robert.*)

Kummellund.

Hvad ångest och qval!
Hvad lyckan är fal!
Jag har intet val,
Jag måste cedera.
Men min väldiga arm
Ska' stödja min harm

Och hålla den varm,
Som vill chikanera!

JOB OCH SJÖMÄNNEN.
Nej se bara på etc.
(*orden ur Robert.*)

(*Efter sångens slut vill Kummellund störta ut, men möles af Westerqvist och Mathilda.*)

ELFTE SCENEN.

DE FÖRRE. WESTERQVIST OCH MATHILDA.

KUMMELLUND (*fattar uti Westerqvist*). Herre!

WESTERQVIST. Hvad kommer åt svärfar?

KUMMELLUND (*till Westerqvist*). Kan ni se mig i ansigtet utan att rodna? (*släpper honom och fattar i Mathilda*) vanartiga barn, kan du se på mig utan att blekna?

MATHILDA. Hvad menar pappa med det här?

KUMMELLUND (*till Westerqvist, under hånskratt*). Hvar ä' de femti tusen pjaster, som rika morbror gaf er? ha ha ha!

JOB (*till Westerqvist*). Ja hvar är mina femtie tusen pjaster? ge mej igen mina femtie tusen pjaster!

WESTERQVIST (*afsides*). Aj för tusan!

KUMMELLUND (*som förut*). Den stora skeppsredaren på Rio Janeiro! ha ha ha!

JOB. Ja ro hit genast med mina femton skepp.

KUMMELLUND. Det är ni, min herre, som spunnit ihop denna nedriga intrig, för att komma åt min dotter; men det har ni inte gjort än.

JOB (*för sig*). Ah — nu begriper jag chäsen!

Rosennase (*till Job*). Och det är ni, låga menniska! som varit ett medel dertill.

Job. Mamsell Rosennase, ge mej igen mitt tobaksplantage!

Westerqvist (*till Kummellund med högtidlig stämma*). Otacksamme man! är det lönen för de tjenster jag gjort er? genom mina relationer har det lyckats mig att bereda er fördelar, som väcka hela börsens afund. Staten reqvirerar hos er 10,000 tunnor råg, till undsättning för de nödlidande i Upland och Westmanland, efter 20 riksdaler per tunna, och morbror Job har äfven sin del deri, ty ryktet om hans stora rikedom har underlättat mina bemödanden; se der är reqvisitionen! (*lemnar Kummellund ett papper.*)

Kummellund (*ögnar på papperet*). Ska' jag tro mina ögon? — tietusen tunnor råg — och tjuge riksdaler! — Jag är räddad — jag är rik, stenrik! — — Lyckliga land, der rågen gäller tjuge riksdaler!

SÅNG № 10.

(En fransysk melodi.)

KUMMELLUND.

För lyckligaste man,
Som finnes här i Norden,
Jag nu mej skatta kan,
Ja till och med på jorden.
Min måg
Har skaffat mej af med min råg,
Min sköna råg — fallalalera!
Om hjertat låg — trallalalera!
Min måg, min råg
Har i allt! Gud välsigne min måg.

Rosennase.

Ej mer jag söka vill,
Att lyckans nycker fresta;
Ty hur det än bär till,
Så är det dock det bästa,
Att gå
Mamsell, när man ingen kan få.
Att ogift gå — fallalalera!
Är bäst ändå — trallalalera!
Att gå — hå hå!
Blir ledsamt på längden ändå.

Job.

1.

Nu slut på lyckans dar,
Och slut på hela leken,
Ty morbror, stackars kar',
Sjelf kommit har på kneken.
Gud nås,
Ej mer jag får smörja mitt krås!
Gud nås, Gud nås — fallalalera!
Mitt arma krås — trallalalera!
Gud nås, mitt krås
Får krypa i skrinet, Gud nås!

2.

Den som har penningbrist —
Och det har ni visst alla —
Den önskar jag till sist,
Att på er lott må falla
Hvar dag
En morbror så riker som jag.

Den önskar jag — fallalalera!
Hvar enda dag — trallalalera!
Hvar dag, hvar dag
En morbror så riker som jag!

